

EESTI ADVOKATUUR

ESTONIAN BAR ASSOCIATION

Justiitsministeerium
Tõnismägi 5A
15191 Tallinn

Teie 20.02.2008.a nr 10.2-1/2504-035

Meie 27.02.2008.a nr 1-9/19

Kvaliteetse õigusabi kättesaadavuse tagamiseks vajalike seaduste muutmise seaduse eelnõu

Eesti Advokatuuril on kvaliteetse õigusabi kättesaadavuse tagamiseks vajalike seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta järgmised põhimõttelist tähtsust omavad märkused:

1. Eelnõu § 1 p 9, advokatuuriseaduse § 16 lg 5 ning eelnõu § 2 p 11, advokatuur ei saa kindlasti nõustuda aukohtu sõltumatuse piiramisega. Aukohus on sõltumatu organ, mis koosneb kohtunikest, õigusteadlastest ja advokaatidest. Aukohtul on iseseisev õigus otsustada, mida ta menetleb ja mida mitte. Ükski aukohtu poole pöörduja ei saa käskida aukohut midagi menetleda. Aukohus võib leida näiteks, et asi ei allu üldse aukohtule (õigus otsustada oma pädevuse üle) jne. Seega tuleb säilitada aukohtu otsustuspädevus algatada või mitte algatada aukohtumenetlus, sõltumata sellest, kes aukohtu poole pöördub (sh advokatuuri juhatus).
2. Eelnõu § 1 p 24, advokatuuriseaduse § 46 lg 3, justiitsminister ei saa astuda juhatuse ja aukohtu asemele hindamaks advokaadi professionaalset tööd õigusabi osutamisel. Pankrotihaldurina tegutsemise üle teostab justiitsminister järelevalvet ning selle käigus võib ta nõuda advokaadilt dokumente ja seletusi. Kui justiitsministri arvates on probleem õigusabi osutamisega, siis ta saadab pretensioonid juhatusele või aukohtule ning advokaat esitab oma dokumendid ja seletused juba advokatuuri juhatusele või aukohtule. Advokaadi allutamine subordinatsioonisuhtesse riigi täitevvõimuga küsimustes, mis puudutavad õigusabi osutamise seadusele vastavust, eetilistust või kvaliteeti, on lubamatu advokaadi sõltumatuse rikkumine. Sõltumatuse ja konfidentsiaalsuse printsiip on paratamatult rikutud, kui tekib aruandluskohustus või justiitsministri järelevalve võimalus sisulise õigusabi osutamise üle. Lisaks rikub see advokatuuri omavalitsuspõhimõtet. Kui ministeerium ei ole nõus sõltumatu aukohtu lahendiga, siis tal on kaebeõigus. Erand on mõeldav üksnes ja ainult pankrotihaldurina tegutsemisel.

Muud märkused:

3. Eelnõu § 1 p 21, advokatuuriseaduse § 40 lg 3, muudatusettepanek seab kahtluse alla mittheadvokaatidest juristide töö advokaadibüroodes üldse, mis on põhjendamatult radikaalne lähenemine. Senine piirang (AdvS § 55 lg 2) on piisav.

4. Eelnõu § 2 p 7, riigi õigusabi seaduse § 18 lg 1 täiendada kolmanda lausega järgmises sõnastuses: "Advokaadil on õigus keelduda ülesande vastuvõtmisest, kui tema poolt varem vastu võetud tööülesanded seda ei võimalda, kui advokaadi kutseoskused- ja teadmised selles valdkonnas ei võimalda isiku huve parimal võimalikul viisil kaitsta või kui ilmnevad asjaolud, mis oleksid õigusabi osutamise lõpetamise aluseks vastavalt käesoleva seaduse paragrahvi 19 lõikele 3.". Advokatuur leiab, et tuleb täpsemalt sätestada, millal on advokaadil õigus keelduda riigi õigusabi korras ülesande vastuvõtmisest.
5. Eelnõu § 2 p 8, riigi õigusabi seaduse § 19 lg 1 täiendada teise lausega järgmises sõnastuses: "Kui isik taotleb seadusega vastuolus oleva huvi kaitset, kui isiku väidetav nõue ei põhine seadusel või kui puudub protsessuaalne võimalus isiku huvide kaitsmiseks, piirdub riigi õigusabi osutamine sellega, et advokaat selgitab nimetatud asjaolusid riigi õigusabi saajale.". Kui tavalistel juhtudel oleks kliendi soov saada õigusvastast tulemust aluseks kliendi ülesandest keeldumisele, siis riigi õigusabi puhul tuleb kliendile vastavaid asjaolusid selgitada, mis on ka õigusabi osutamine. Vt ka eelmise punkti selgitust.
6. Eelnõu § 2 p 14, riigi õigusabi seaduse § 22 lg 3, taotluse ja selle elektroonilise esitamise kohta täpsemate nõuete ja korra kehtestamise õigus peaks olema advokatuuri juhatusel, mitte justiitsministril, sest taotluse vormi kehtestab juhatus.
7. Eelnõu § 2 p 15, riigi õigusabi seaduse § 24 lg 1, advokatuuri juhatus ei saa ümber vaadata kohtulahendeid ega uurija või prokuröri määrusi riigi õigusabi tasu suuruse määramise kohta. Põhiseadusest tulenevalt ei saa Eesti Advokatuuril olla mitte mingisugust õigust revideerida jõustunud kohtulahendeid ega teha ettekirjutusi kohtule, mida ta peab esitama või mida mitte või nõuda jõustunud kohtulahendi täitmisenä makstud summade tagastamist. Kohus on erapooletu ja sõltumatu, langetab otsused riigi nimel ning need on kõigile täitmiseks kohustuslikud.

Eelnõud tuleks täiendada:

8. Advokatuuriseadust täiendatakse §-iga 57² järgmises sõnastuses:

„§ 57². Advokaadi volitus

Õigusteenuse osutamise käigus kliendi esindamisel või kaitsmisel kolmandate isikute ees piisab advokaadi kinnitusest, et ta on kliendi esindaja või kaitsja ning vastava volituse olemasolu eeldatakse (volituse eeldus). Volituse eeldus ei kehti juhul, kui seadus näeb vastava toimingu tegemiseks ette notariaalse volikirja nõude.”

Lugupidamisega,

Aivar Pilv
Esimees

